

Styresak nr.:	35-23	Sakstype:	Beslutningsak
Saksnr. arkiv:	22/10169		

Økonomisk langtidsplan (ØLP) 2024-2027(67) og virksomhetsstrategi 2023-26

Sykehuset Østfold (SØ) planlegger med positive økonomiske resultater i langtidsperioden 2024-2027(67) for å sikre investeringsevne på lengre sikt. Planen forutsetter at det gjøres tiltak for å redusere dagens merforbruk på variabel lønn og innleie samt at lønns- og prisvekst i inneværende år, utover deflator, kompenseres fullt ut.

Virksomhetsstrategien er oppdatert i tråd med nye overordnede og interne føringer.

Forslag til vedtak

1. Styret vedtar fremlagte økonomiske langtidsplan for perioden 2024-2027.
2. Styret legger til grunn en gradvis resultatutvikling for planperioden slik:

ØLP 2024-2027 (tall i 1.000 kr)	2024	2025	2026	2027
Resultatmål	53 000	113 000	169 000	176 000

Resultatmål for 2024 vil være førende for budsjettarbeidet for 2024

3. Styret legger til grunn følgende investeringsrammer for perioden 2024-2027

Investeringsområde (tall i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Utvidelse somatik og stråleterapi (inkl MTU)				408 065
Utvidelse akuttmottak og MR (start 2023)	94 000	78 000		
Øvrig Bygg	19 120	25 000	25 000	25 000
Ekstraordinære vedlikeholdsmidler	17 688	17 740	17 790	
Datarom (utsettelse fra 2023)				12 500
Ambulansetasjon i Halden (finansiell leie)		80 000		
MTU	41 750	90 000	115 000	100 000
IKT	4 000	5 000	10 000	10 000
Ambulanser (leasing)	12 000	12 000	12 000	12 000
Til sammen	188 558	307 740	179 790	567 565

Eventuelle merkostnader på enkeltprosjekter må dekkes gjennom omdisponering innenfor tilgjengelig ramme.

4. Oppdatert virksomhetsstrategi vedlagt saken vedtas.

Sarpsborg, den 18.04.2023

Hege Gjessing
administrerende direktør

Vedlegg: 1. Virksomhetsstrategi 2023-2026

Styresak nr.: 35-23

1. Administrerende direktørs anbefalinger/konklusjoner

Administrerende direktør anbefaler styret å fatte vedtak i tråd med innstillingen over.

2. Faktabeskrivelse

Rammer og styringssignaler fra Helse Sør-Øst (HSØ) – om ØLP

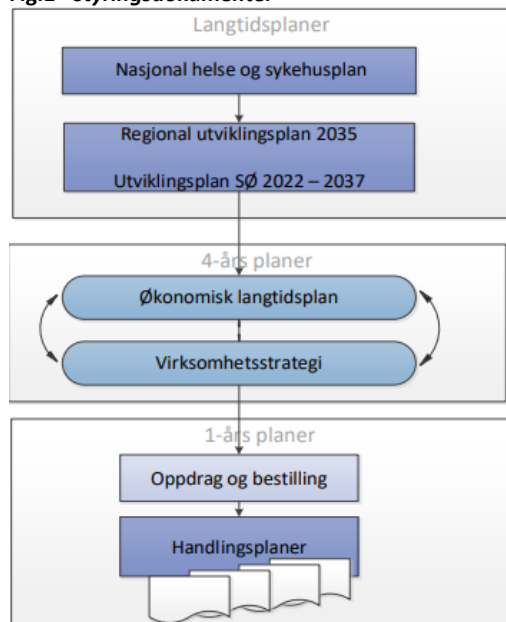
ØLP er en konkretisering og konsekvensvurdering av vedtatt strategisk fokus og mål i forhold til økonomiske rammebetingelser for det enkelte helseforetak. Hensikten med arbeidet er å vise utviklingen innenfor driftsmessige forhold i et fireårig perspektiv, samt legge til rette for en helhetlig vurdering av foretakets økonomiske bæreevne for investeringer i et lengre perspektiv (frem til 2067). ØLP rulleres hvert budsjettår, slik at første år i planperioden blir førende for påfølgende års budsjett.

Den samlede overføring av inntekter til drift og investering fra HSØ legger rammer for aktiviteten i foretaket. En samlet rammetildeling gjør at styret må beslutte hvordan den totale økonomiske rammen skal fordeles mellom drift og investeringer. Prinsippet om rammetildeling innebærer at foretaket selv må skaffe handlingsrom for investeringer og nye helsefaglige prioriteringer.

Regionale prioriteringer, herunder investeringer, samt foreløpige inntektsrammer legger grunnlaget for helseforetakets arbeid med egne prioriteringer i ØLP.

Figuren under viser sammenhengen mellom de forskjellige styringsdokumentene.

Fig.1 - styringsdokumenter

Virksomhetsstrategien og ØLP gjelder i utgangspunktet for samme planperiode og er gjensidig avhengige av hverandre. Dette skal bidra til en god dynamikk mellom faglige strategier og økonomiske rammer. Virksomhetsstrategien var gjenstand for en grundig evaluering og oppdatering høsten 2022 (styresak 79-22, 07.11.22). I dokumentet vedlagt saken (vedlegg 1) er det kun gjort justeringer i tråd med Oppdrag og bestilling 2023 og endringer som følge av nye beslutninger som f.eks. oppstart konseptfase stråle- og somatikkbygg. I tillegg er tabellen under kapittel 4.6 *Bygg og investeringer* oppdatert i tråd med nye føringer. Overordnede mål og verdier,

Styresak nr.: 35-23

hovedutfordringer og satsningsområder fra strategien er gjeldende (beskrives under) og er førende for foreslåtte disponeringer i ØLP 2024-2027.

Overordnede mål og verdier

HSØs visjon, verdier og styringsmål ligger til grunn for SØs strategi.

Visjon:

Sykehuset Østfold skal gi gode og likeverdige helsetjenester til alle som trenger det, når de trenger det.

Verdier:

Kvalitet, trygghet og respekt.

Regjeringens overordnede mål er:

- God helse og mestring i befolkningen, uavhengig av sosial bakgrunn
- Gode pasientforløp og rask tilgang til tjenester i hele landet
- Helse- og omsorgstjenesten er et attraktivt arbeidssted i et livslangt karriereløp
- Bærekraftig og rettferdig ressursbruk
- Helse- og omsorgssektoren er forberedt i møte med kriser og katastrofer

Innenfor sine ansvarsområder skal Sykehuset Østfold HF understøtte arbeidet med hovedmålene Helse Sør-Øst RHF er gitt i styringsdokumentene:

1. Styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
2. Styrke forskning, innovasjon og kompetanse og forbedre kvalitet og pasientsikkerhet
3. Rask tilgang til helsetjenester og sammenhengende pasientforløp

Fem satsingsområder som skal bidra til at målene nås:

- Nye arbeidsformer – bedre bruk av teknologi og mer brukerstyring
- Samarbeid om de som trenger det mest – integrerte helsetjenester
- Redusere uønsket variasjon
- Mer tid til pasientrettet arbeid
- Forskning og innovasjon for en bedre helsetjeneste

Hovedutfordringer

Foretakets rapporteringer, risikovurderinger, rapporter fra interne revisjoner/eksterne tilsyn og ledelsens gjennomgang er viktige kilder til kunnskap og fakta. Disse identifiserer hvilke områder som bør ha høyest prioritet i kommende periode og viser at hovedutfordringene i SØ er knyttet til kvalitet, kompetanse og bemanning, bygg (kapasitet) og økonomi.

Kvalitet

Det skal arbeides systematisk og målrettet med kvalitetsforbedring og pasientsikkerhet til beste for pasientene, og forskning og innovasjon skal understøtte dette arbeidet.

SØ skårer lavt på flere nasjonale kvalitetsindikatorer sammenlignet med andre sykehus, det er derfor lagt planer for å heve resultatene på nasjonale kvalitetsindikatorer og helseatlas.

Kompetanse og bemanning

Helsetjenesten har en utfordring med å rekruttere på flere områder/blant flere yrkesgrupper. SØ skal sikre riktig bemanning med rett kompetanse for å levere nødvendig helsehjelp til befolkningen i opptaksområdet. Det må tas hensyn til den teknologiske utviklingen, sykdomsutviklingen og fremtidig tilgang på helsepersonell. Digital og tradisjonell kompetanse i et fag eller et område vil

Styresak nr.: 35-23

gradvis smelte mer og mer sammen og utviklingen vil føre til både automatisering av oppgaver og ny oppgavedeling mellom yrkesgrupper. Oppgaver må løses og fordeles på nye måter – av team, og på tvers av yrkesgrupper, fagområder og institusjoner.

Bygg (kapasitet)

SØ ble planlagt med ambisiøse mål, høy utnyttelsesgrad (90 % belegg somatikk) og organisatoriske endringer. Belegget innenfor somatikk har vært betydelig høyere enn 90 % og HSØ har nå redusert måltallet til 85 % for nye byggeprosjekter. Hovedutfordringer er kapasitet innen døgn, dag og poliklinikk i somatikken. Innenfor psykisk helsevern og rusbehandling er det behov for å styrke kapasiteten generelt, både for voksne, barn og ungdom. Det blir også viktig å vurdere dimensjonering mellom døgn, dag og poliklinikk i tiden framover.

Det er et økende behov for arealer, og vedlikeholdsetterslep i bygningsmassen er en utfordring. Det vil derfor være behov for å styrke sykehusets kapasitet på alle omsorgsnivåer.

Bærekraftig økonomi

SØ kan ikke forvente en vekst i inntektsforutsetningene for spesialisthelsetjenesten utover det som skyldes vekst i befolkningen. For å skape økonomisk handlingsrom og gjennomføre nødvendige investeringer kreves det derfor en kostnadstilpasning innenfor gitte inntektsrammer. Dette må skje gjennom effektive arbeidsprosesser, god ressurs- og kapasitetsutnyttelse og god økonomisk styring i alle ledd. Det må arbeides videre med å finne gode løsninger for riktig bruk av personell, medisinsk teknisk utstyr (MTU), bygninger og IKT.

Sykehusets hovedsatsningsområder i perioden

Med utgangspunkt i *utviklingsplanen, oppdrag og bestillingsdokument* og hovedutfordringene fra risikovurderinger har SØ følgende seks hovedsatsningsområder:

- Øke kapasiteten og bedre pasientflyten gjennom samhandling og Helsefellesskapet
- Forbedre kvaliteten i pasientbehandlingen
- Sikre rekruttering, rett bemanning og kompetanse
- Satse på innovasjon, nye arbeidsformer og bedre bruk av teknologi
- Styrke innsatsen for pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- Sikre en bærekraftig økonomi

Mål, satsningsområder og hovedutfordringer beskrevet i sykehuset virksomhetsstrategi er førende for prioriteringer og innretting av ØLP 2024-2027 (67). ØLP skal bidra til at målsettinger innfris gjennom innretting av økonomiske rammer.

Prosess og forutsetninger ØLP

Oppdatering av økonomisk langtidsplan for perioden 2024-2027(67) startet i januar 2023. Det har vært flere samlinger med innspill og diskusjoner om hvordan tilpasse driften til både dagens og fremtidens rammer. SØ har behov for å gjøre tydelige prioriteringer og effektiviseringer av driften for å ha en bærekraftig økonomi over tid som sikrer fremtidig investeringsevne.

Det er en ambisjon å videreføre de fleste forutsetninger lagt i ØLP 2023-2026. Det vil frem mot sommeren pågå ytterligere arbeid for å sikre dette og det er lagt planer for fordeling av budsjettammer til nivå 2 innen utgangen av juni. Det forutsettes at prioriteringene i det videre interne budsjettarbeidet er innenfor det angitte resultatkrav på sykehusnivå.

Styresak nr.: 35-23

Etter pandemien har sykehuset hatt høyt sykefravær og stort etterslep på behandlinger. Dette har medført høyt forbruk av vikarer, overtid og ekstra avlønning. Innenfor enkelte fagfelt er det også rekrutteringsutfordringer, og det har vært betydelig bruk av ekstern innleie fra byrå. Det forutsettes at dette på sikt vil stabilisere seg på et lavere nivå.

For å opprettholde planlagt investeringsnivå er det nødvendig å effektivisere driften. En forutsetning er at aktivitetsvekst, særlig på kort sikt, må håndteres uten tilsvarende økning i bemanning og det må gjøres kostnadstilpasninger på flere andre områder. Sykehusapotekenes prognose og Sykehuspartners budsjett er lagt til grunn i neste 4- års periode.

SØ planlegger med somatisk utvidelse i 2030, inkludert strålebygg. Det er tatt høyde for økt bemanning til nye døgnområder og utvidelse av operasjonskapasiteten. Det er forutsatt en gradvis økning i ressurser fra 2026 hvor det vil være behov for rekruttering av personell. Videre forutsettes det at alle senger ikke tas i bruk når bygget står ferdig slik at økningen følger behovet for økt kapasitet. I tillegg er det lagt inn en foreløpig udefinert bemanningsøkning til øvrige områder i sykehuset. I forbindelse med konseptfasen arbeides det med en ytterligere detaljering av bemanningsbehov og type stillinger. Driftsmessige konsekvenser at nytt strålebygg er foreløpig ikke beregnet, men forutsettes å være budsjettneuttralt, dvs. nedtrekk av dagens kjøp av tjenester og økt ISF vil dekke økte driftskostnader etter oppstart.

I 2026 og 2036 vil det være markante reduksjoner i avskrivninger, da store deler av gjennomførte investeringer vil være ferdig avskrevet. Det forutsettes at overskudd som genereres etter 2026, som følge av reduserte avskrivningskostnader og rentekostnader, benyttes til fremtidige nødvendige investeringer.

Det har ikke vært gjennomført dialogmøter med HSØ i forbindelse med innspill til økonomisk langtidsplan for perioden 2024-2027(43). Første møte er planlagt 24. april. Kapasitetsutvidelse på mellomlang sikt (2027-2030) er innarbeidet i langtidsplanen men vil bli ytterligere konkretisert gjennom arbeidet med konseptfasen. Styret vil bli fortløpende orientert om status i dette arbeidet.

Fordeling av rammer til nivå 2 for budsjett 2023 vil bli besluttet i løpet av juni.

Aktivitetsforutsetninger

I planforutsetninger fra HSØ (*styresak 022-2023 Økonomisk langtidsplan 2024 – 2027 planforutsetninger*) legges det ikke opp til spesifikke krav til aktivitetsvekst for helseforetakene i planperioden, utover krav til vekst innen psykisk helsevern. Samlet årlig befolkningsvekst i HSØ er beregnet til 0,6 %, for SØ forventes den årlige befolkningsveksten å være noe høyere enn snittet. Andelen eldre forventes å øke og nye behandlingsformer og diagnostikk vil medføre behov for aktivitetsvekst utover ordinær befolkningsvekst. Det er videre stor usikkerhet ift. hvilke langtidseffekter pandemien vil ha for fremtidig behov for spesialisthelsetjenester.

De fire helseregionene har i fellesskap gitt innspill til aktivitetsvekst for statsbudsjettet i 2024. Innspillet anslår en samlet demografisk betinget aktivitetsvekst på om lag 1,4 prosent. I dette inngår 1,6 prosent for somatikk og 0,6 prosent totalt for PHV og TSB. I tillegg har de regionale helseforetakene gitt innspill på behov utover demografi, slik at det samlede vekstbehovet fra 2023 til 2024 tilsvarer om lag 2 prosent.

Styresak nr.: 35-23

Helsedirektoratet gjør også framskrivninger av demografisk betinget aktivitetsvekst, og forventer på nasjonalt nivå en årlig behovsvekst på i overkant av 1,1 prosent frem mot 2026. For alle årene er den demografiske behovsveksten ventet å være noe høyere i HSØ enn i de andre regionene (i overkant av 1,2 prosent). Helsedirektoratets framskrivninger tar ikke hensyn til økt behov ut over demografi, som for eksempel nye behandlingsmetoder og sykdomsutvikling.

Helseforetak og sykehus må planlegge for å møte behovet for spesialisthelsetjenester fremover. Det skal planlegges for en årlig vekst for døgnbehandling og poliklinisk aktivitet innen psykisk helsevern. Det stilles ikke krav til aktivitetsvekst i absolutte tall eller prosent i økonomisk langtidsplan. Krav til aktivitetsvekst vil vurderes i budsjettprosessen hvert år og legges blant annet med bakgrunn i statsbudsjettet for det gjeldende år.

På bakgrunn av disse forutsetninger er det lagt til grunn følgende aktivitetsmål for SØ i perioden:

- Samlet vekst i pasientbehandlingen skal være i omlag 1 % i 2024
- Vekst i ISF-aktivitet innen somatikk skal være om lag 3,6 % i planperioden
- Det skal være vekst i aktiviteten innen psykisk helsevern sammenlignet med 2023

Basert på foreløpige innspill fra klinikkene om forventet aktivitetsvekst i 2024 virker forutsetningen som er lagt realistisk.

Bemanning og kompetanse

Det er gitt føringer på ulike områder innen bemanning og kompetanse som helseforetaket vil bli fulgt opp på i planperioden. Dette gjelder særlig økning i helsefagarbeidere og lærlinger og utdanningsstillinger for spesialsykepleiere. SØ oppfyller disse kriteriene i den fremlagte planen. Videre skal rekruttering av bemanning innen psykisk helsevern og TSB prioriteres i planperioden og utdanningskapasiteten skal tilpasses til rekrutteringssvake spesialiteter hvor det forventes økt aktivitet og behov. Dette er et pågående arbeid i SØ.

Annet arbeid innen bemanning og kompetanse vil være økt innsats for mer helhetlig og langsiktig bemanningsplanlegging og ressursutnyttelse som tar høyde for variasjon i aktivitet over tid. Bemanningsplanene skal bidra til gode og forutsigbare pasientforløp samt sikkert og trykt arbeidsmiljø. SØ er i gang med dette arbeidet gjennom oppfølging og videreutvikling av prosjektet *Godt planlagt*.

Det skal gjøres en grundig evaluering av hvordan bemanning og kompetanse brukes, og hvordan arbeidsoppgavene fordeles mellom ulike personellgrupper (oppgavedeling). Den videre organiseringen av dette arbeidet skal avklares.

Økonomiske rammer

SØ baserer sitt arbeid på foreløpige rammeforutsetninger fra HSØ:

Tabell 1 – rammeforutsetninger SØ 2024-2027

SYKEHUSET ØSTFOLD HF	Økonomiplan 2024-2027			
	2024	2025	2026	2027
Beregning av foreløpig inntektsramme				
Basisramme inkl. RBF forrige periode	5 570 850	5 766 079	5 825 365	5 880 018
Omfordeling inntektsmodell	12 412	3 471	-1 214	2 902
Økt aktivitet	66 701	66 771	66 822	66 885
Effektiviseringstiltak	-10 956	-10 956	-10 956	-10 956
Finansiering av høyspesialiserte tjenester B2023	14 506			
Økt bevilgning prehospitaler tjenester	2 666			
Økt bevilgning 2023	109 900			
Forskning Basis	7 354	7 354	7 354	7 354
Forskning Tilskudd	4 164	4 164	4 164	4 164
Andre statlige tilskudd	5 421	5 421	5 421	5 421
Sum faste inntekter	5 783 017	5 842 303	5 896 956	5 955 787

Styresak nr.: 35-23

Tabellen over viser utvikling i basisrammen i perioden 2024-2027. I perioden 2028-67 forutsettes det en årlig vekst på ca. 66 mill. kroner per år i økt basisramme. Basert på budsjettert aktivitetsnivå og kostnadsutvikling vil resultatutvikling for planperioden være som følger:

Tabell 2 – resultatutvikling SØ 2023-2027

	2023	2024	2025	2026	2027
Basisramme	5 578 204	5 773 433	5 832 719	5 887 371	5 946 202
ISF-refusjoner somatikk (sørge for ansvaret)	1 797 714	1 815 692	1 833 848	1 848 519	1 863 307
ISF-refusjoner PHV og TSB	121 712	122 929	124 158	125 151	126 152
Polikliniske inntekter lab/rad	199 834	201 833	203 851	205 482	207 126
Andre inntekter	693 503	681 985	688 584	693 915	699 290
Sum inntekter	8 390 967	8 595 871	8 683 160	8 760 439	8 842 077
Varekostnader og kjøp av tjenester	1 090 280	1 126 433	1 137 697	1 146 799	1 155 973
Konserninterne gjestepasientkostnader	597 206	603 178	609 209	614 083	618 996
Lønn og innleie	5 058 617	5 093 617	5 118 617	5 148 683	5 198 989
Avskrivninger	388 854	387 193	366 983	315 025	310 380
Andre driftskostnader	1 133 074	1 152 251	1 173 746	1 214 862	1 237 041
Sum driftskostnader	8 268 031	8 362 672	8 406 253	8 439 452	8 521 378
Finansresultat	-172 937	-180 199	-163 907	-151 986	-144 698
Ordinært resultat	-50 000	53 000	113 000	169 000	176 000

I 2024 er det budsjettert med en økning i aktivitetsbaserte ISF-inntekter på 18 mill. kroner (1 %). Samlet sett for perioden 2020 til 2025 er veksten forutsatt å være 3,6 %, beregnet vekst er sett i forhold til plantall for 2023. For polikliniske inntekter er det budsjettert med en tilsvarende vekst som for ISF-refusjoner.

Det er ikke prioritert områder for kostnadsvekst i 2024. Hovedutfordringen vil være å bringe sykefraværet tilbake til nivået før pandemien samt å rekruttere personell på områder som i dag dekkes gjennom ekstern innleie. Det forutsettes at kostnadsreducerende tiltak som besluttet i 2023 videreføres i perioden. Videre forutsettes det at lønns- og prisvekst i inneværende år, utover deflator fra statsbudsjettet, kompenseres fullt ut. Denne effekten er ikke innarbeidet i fremlagte ØLP. Av mulige prioriteringer i 2024, innenfor planleggingsrammen, vil følgende være gjennomførbart:

- Kompensere for prisvekst utover deflator i 2022 (tilleggsbevilgning i 2023)
- Noe økning i budsjett for variabel lønn som følge av endrede forutsetninger

Klinikker som har aktivitetsbaserte inntekter vil kunne gjøre noen bemanningstilpasninger dersom økte inntekter dekker kostnaden og behovet tilsier en vekst. Støttefunksjonene må også sikres en andel av økte inntekter der veksten forventes å medføre et økt kostnadsnivå.

Det gode arbeidet i SØ med å sikre høy byttegrad og følge de enhver tid gjeldende avtaler for medikamenter må videreføres. Det er i 2023 etablert en koordinatorfunksjon for rehabilitering. Denne funksjonen bør utvides til også å gjelde alle pasienter som mottar behandling i privat regi, slik at forbruket innen kjøp av slike tjenester kan tilpasses behovet i opptaksområdet.

Andre forhold som er ivaretatt i planen er økning i medikamentkostnader i tråd med mottatt prognose fra Sykehusapoteket (SA). Det er innarbeidet en økning i varekostnader som tilsvarer minst den aktivitetsvekst som er forutsatt. Tjenestepriis til Sykehuspartner (SP) er innarbeidet iht. mottatt langtidsplan.

Det er gitt føringer fra HSØ i forhold til å øke midler til ordinært vedlikehold av bygningsmassen fra dagens kr. 250,- pr. kvm. til å utgjøre minst kr. 350 per kvm. i løpet av perioden. For SØ medfører dette en økning på ca. 15 mill. kroner. Samlokalisering av psykisk helsevern og TSB i Fredrikstad er

Styresak nr.: 35-23

innarbeidet i driftsbudsjettet med reduserte leiekostnader på 5,2 mill. kroner fra 2023. Frigjorte midler avsettes til ordinært vedlikehold. Resterende økning er innarbeidet i investeringsbudsjettet fra 2023 i form av ekstrabevilgninger fra HSØ til vedlikehold over en 4-års periode, samt egenfinansierte investeringer til vedlikehold i påfølgende år.

Det er behov for anskaffelse av ny MR grunnet manglende kapasitet i dag. Anskaffelsen medfører behov for økt bemanning i avdeling for bildediagnostikk, denne er innarbeidet fra 2025 med en nettoeffekt på 2,2. mill. kroner. Investeringen forventes imidlertid å ha en positiv effekt for unødvendige liggedøgn, da mange pasienter i dag ikke blir utskrevet i påvente av MR-undersøkelse. Dette bør gi en positiv effekt på dagens situasjon med overbelegg, særlig på nevrologisk døgnområde.

Økte drifts- og forvaltningskostnader på 1 mill. kroner i forbindelse med utvidelse av somatisk akuttmottak og ny MR er lagt inn fra 2025.

Finansiell leie av ny ambulansestasjon i Halden er foreløpig innarbeidet fra 2025 med en investeringskostnad på 80 mill. kroner. En slik investering krever godkjenning av styret i HSØ, da dette vil medføre at samlede årlige leasingavtaler i SØ vil overstige 0,2 % av driftsbudsjettet. Saken er under utredning og innarbeidet beløp er kun et foreløpig anslag.

I forbindelse med kapasitetsutvidelse og strålebygg i 2030 er det tatt høyde for økt bemanning til strålebehandling, nye døgnområder og utvidelse av operasjonskapasitet. Det er forutsatt en gradvis økning fra 2026 hvor det vil være behov for rekruttering og utdanning av stråleterapeuter. Videre forutsettes det at alle senger ikke tas i bruk når bygget står ferdig slik at økningen følger behovet for økt kapasitet basert på framskrivninger. I tillegg er det lagt inn en foreløpig udefinert bemanningsøkning til øvrige områder innen sykehuset. I forbindelse med konseptfasen arbeides det med en ytterligere detaljering av bemanningsbehov og type stillinger.

Gitt forutsetninger om aktivitetsvekst og innarbeidede tiltak i perioden vil årlige endringer være som følger:

Tabell 3 – endringer i inntekter/kostnader SØ 2023-2027

	2024	2025	2026	2027	Sum
Basisramme	195 229	59 286	54 653	58 831	367 998
ISF-refusjoner somatikk (sørge for ansvaret)	17 977	18 157	14 671	14 788	65 593
ISF-refusjoner PHV og TSB	1 217	1 229	993	1 001	4 441
Polikliniske inntekter lab/rad	1 998	2 018	1 631	1 644	7 291
Andre inntekter	-11 518	6 599	5 332	5 374	5 786
Sum inntekter	204 903	87 289	77 279	81 638	451 109
Varekostnader og kjøp av tjenester	36 153	11 264	9 102	9 174	65 693
Konserninterne gjestepasientkostnader	5 972	6 032	4 874	4 913	21 790
Lønn og innleie	35 000	25 000	30 066	50 306	140 372
Avskrivninger	-1 661	-20 210	-51 958	-4 645	-78 475
Andre driftskostnader	19 177	21 496	41 116	22 178	103 967
Sum driftskostnader	94 640	43 581	33 199	81 926	253 347
Finansresultat	-7 263	16 293	11 920	7 288	28 238
Ordinært resultat	103 000	60 000	56 000	7 000	226 001

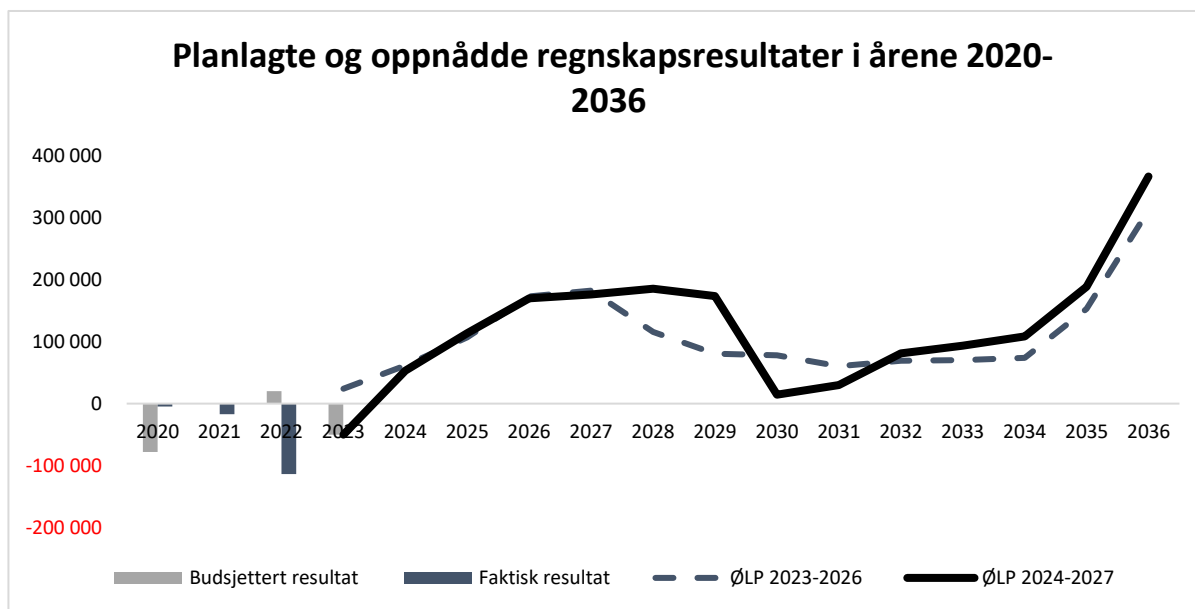
Tabellen over viser årlig endring av inntekter og kostnader i perioden 2024-2027. Basisrammen økes med 368 mill. kroner og samlet økning i inntekter forutsettes å være 451 mill. kroner.

Styresak nr.: 35-23

Inkludert i veksten i basisrammen er økt bevilgning i 2023 på 124,6 mill. kroner slik at den reelle veksten i basisrammen vil være tilsvarende lavere.

For perioden etter 2027, dvs. fra 2028-2067 forutsettes det en årlig økning i basisrammen på om lag 66 mill. kroner og en årlig vekst i aktivitetsbaserte inntekter på 0,95 %. Det må forventes behov for noe økning i bemanning som følge av aktivitetsvekst. I tillegg bør det prioriteres å gjøre endringer i forutsetninger som er lagt for variabel lønn ved korttidsfravær. Erfaringsmessig medfører dagens forutsetninger negative avvik både som følge av nivå på korttidsfravær og mulighet til å erstatte fravær uten bruk av overtid. Veksten i varekostnader og andre driftskostnader i 2024 gjelder i all hovedsak effekten av prisvekst i 2022 som kompenseres med tilleggsbevilgning i 2023. Disse forutsetningene vil gi en årlig resultatutvikling som illustrert i figuren under.

Fig.2 – regnskapsresultat SØ 2020-2036

SØ vil med en slik forutsatt inntekts- og kostnadsutvikling ha positive driftsresultater fra 2024 med en gradvis resultatforbedring som en konsekvens av årlige resultatforbedringer og reduserte avskrivnings- og rentekostnader. Etter ferdigstillelse av nybygg i 2030 vil årlige overskudd være redusert som følge av økte finanskostnader og driftskostnader til nye arealer. Sammenlignet med ØLP 2023-2026 er det gjort endringer i oppstartstidpunkt for bygging. I tillegg er renteforutsetninger justert og investeringskostnaden er oppjustert til prisnivå for desember 2022 + påslag på 1,9 % (forutsetninger gitt av HSØ).

Hovedårsaken til utvikling i 2036 er et betydelig fall i avskrivningskostnader for bygg på Kalnes, samt reduserte finanskostnader.

Tabellen under viser budsjettert årlig vekst i DRG-produktivitet i SØ i årene 2024-2027. Årsaken til redusert produktivitet i 2027 skyldes bl.a. behov for å rekruttere og utdanne stråleterapeuter. De vil ikke generere økning i DRG-poeng før oppstart av stråleterapi i 2028/2029. Produktiviteten måles gjennom antall DRG-poeng i forhold til bemanningsforbruk innen somatikk.

Styresak nr.: 35-23

Tabell 4 – DRG-produktivitet SØ 2024-2027

ISF-poeng per månedsverk	2024	2025	2026	2027
Somatikk	1,85	1,86	1,86	1,85

Investeringer

Følgende investeringer er innarbeidet i planperioden:

Bygg

- Utvidelse somatikk og strålebygg i perioden 2027 – 2030 med til sammen 2.005 mill. kroner inkl. MTU (konkretiseres gjennom konseptfasen)
- Utvidelse av akuttmottak og areal til MR4
- Bygningsmessig vedlikehold/brukertilpasninger
- Videreføring av vedlikeholdsmidler i perioden 2024-2026 med 17,6 mill. kroner (fra HSØ)
- Datarom i Moss (planlagt gjennomført i 2023 men forskjøvet i forbindelse med nytt akuttmottak og MR)
- Finansiell leie av ny ambulansestasjon i Halden
- Årlige reinvesteringer/utøknninger i MTU
- Investeringer i IKT
- Ambulanser

Det er innarbeidet utvidelse av somatisk kapasitet og strålesenter med en kostnad på 2. 005 mill. kroner. Det forutsettes at 70 % av investeringen finansieres gjennom regionalt låneopptak. Beløpet vil bli konkretisert ytterligere, i første omgang gjennom arbeidet med konseptfasen.

Utvidelse av akuttmottak og areal til MR4 er innarbeidet i henhold til oppdatert kalkyle per februar 2023.

Det er behov for å øke investeringsnivået knyttet til etterslep av vedlikeholdet (bygg), særlig i Moss. Handlingsrom og fremdriftsplan må konkretiseres ytterligere sammen med planer om kapasitet på mellomlang sikt. I planverket er det innarbeidet forventet tildeling av tilleggsbevilgning til investeringer i vedlikehold fra HSØ på til sammen 70,8 mill. kroner og beløpet er fordelt over perioden 2023-2026. I tillegg er investeringsmidler til bygg økt med 15 mill. kroner fra 2028. Samlet sett vil dette innfri forventning om økte midler til vedlikehold på minst kr. 350,- per kvm.

Medisinskteknisk utstyr (MTU)

- Årlig investeringsnivå i perioden 2024-2027 er 86,7 mill. kroner. I tillegg er det innarbeidet 201,7 mill. kroner til MTU i forbindelse med utvidelsen i 2030.

Gitt de forutsetninger som er innarbeidet for årlige investeringer i MTU vil det være en utvikling i alderssammensetning av utstyret som vist i tabellen under i perioden frem til 2027. Det vil være en økning av andelen utstyr som er mellom 1 - 5 år og over 10 år, mens andelen utstyr i alderen 6 – 10 år vil reduseres. Gjennomsnittsalderen på utstyrsparken vil øke i perioden frem til 2028, fra dagens 7,8 år til 9,4 år. Etter planlagt utvidelse i 2030 vil gjennomsnittsalderen reduseres til 7,5 år.

Styresak nr.: 35-23

Tabell 5 – alderssammensetning MTU

Kategorisering MTU på gjennomsnittsalder (i verdi)	Anskaffelses-			
	kost MTU	1-5 år	6-10 år	over 10 år
MTU pr 1.1.2023	1 047 918	271 371	620 158	156 388
%-vis andel	100 %	26 %	59 %	15 %
MTU pr 2027	994 418	421 500	271 371	301 547
%-vis andel	100 %	42 %	27 %	30 %

IKT

Følgende retningslinjer er gitt fra HSØ:

Helseforetakene skal ikke gjennomføre egne investeringer på området. Kun unntaksvis, og etter dialog med det regionale helseforetaket, kan helseforetaket finansiere IKT-anskaffelser til eget bruk, foretatt gjennom Sykehuspartner». Det vurderes at det vil være behov for å foreta enkelte investeringsprosjekter i SØ innen IKT som ikke finansieres gjennom SP. Sammenlignet med ØLP 2023-2026 er det i fremlagte ØLP lagt inn en økning fra et årlig investeringsnivå på 5 mill. kroner til 10 mill. kroner fra 2026. Det vurderes som helt nødvendig for å kunne gjennomføre et digitalt løft i SØ.

Det forutsettes at innkjøp av ambulanser finansieres gjennom finansiell leasing i hele perioden.

Oppsummert er følgende innarbeidet i ØLP i planperioden (tom 2029):

Tabell 6 – investeringer innarbeidet i ØLP SØ 2023-2026

Investeringsområde (tall i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	I perioden
Utvidelse somatik og stråleterapi (inkl MTU)				408 065	408 065	1 188 880	2 005 010
Utvidelse akuttmottak og MR (start 2023)	94 000	78 000					172 000
Øvrig Bygg	19 120	25 000	25 000	25 000	40 000	40 000	174 120
Ekstraordinære vedlikeholdsmidler	17 688	17 740	17 790				53 218
Datarom (utsettelse fra 2023)				12 500	12 500		25 000
Ambulansestasjon i Halden (finansiell leie)		80 000					80 000
MTU	41 750	90 000	115 000	100 000	55 000	60 000	461 750
IKT	4 000	5 000	10 000	10 000	10 000	10 000	49 000
Ambulanser (leasing)	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000	72 000
Til sammen	188 558	307 740	179 790	567 565	537 565	1 310 880	3 092 098

Det er ikke innarbeidet salg av bygg i langtidsperioden.

Risikoområder

Det største risikoområdet i den fremlagte planen vurderes å være muligheten til å redusere bruk av variabel lønn og innleie i forhold til dagens nivå. Risikoen er særlig knyttet til om sykefraværet vil normaliseres på et lavere nivå og at rekrutteringssituasjonen bedres. Dersom de planlagte kostnadsreducerende tiltakene gjennomføres som forutsatt vil det være mulig å justere budsjettet for variabel lønn i noen grad, men det vil fortsatt være betydelig lavere enn dagens faktiske forbruk. Dersom dagens situasjon videreføres vil det være behov for ytterligere tiltak og det må gjøres tydelige prioriteringer innenfor tilgjengelig ramme. Konsekvensen av manglende økonomisk måloppnåelse vil være lavere investeringsevne som igjen gir stor risiko for ytterligere press på kapasiteten i sykehuset.

Vekst i kostnader til medikamenter, utover ordinær vekst, er beregnet for perioden 2024-2027 og baserer seg på prognoser utarbeidet av SA. Det vil likevel være en risiko for ytterligere økning, da nye medikamenter godkjennes fortløpende i *Beslutningsforum*. Nivået på medikamentbudsjettet må derfor vurderes fortløpende.

Styresak nr.: 35-23

Budsjettet nivå på tjenestepriiser IKT er innarbeidet i planen basert på innspill fra SP. SØ er kjent med at det forutsettes effektiviseringsgevinster i forslaget som foreløpig ikke er definert. Dette forholdet kan utgjøre en risiko for et økt kostnadsnivå utover det nivået som er innarbeidet.

Det er i ØLP 2024-2027 tatt høyde for økte finanskostnader i perioden. SØ har bundet renten på lån i perioden 2023-2027. Denne satsen ligger noe under de forutsetninger som er lagt slik at det ikke vil være risiko forbundet med låneporteføljen. SØ har imidlertid høy driftskreditt og basisgjeld til HSØ og ytterligere økt rentenivå vil dermed kunne påvirke disse rentekostnadene negativt.

Det er forventet at lønnsoppgjøret og generell prisvekst for 2023 vil være høyere enn forutsatt i budsjettet for inneværende år. Det er gitt signaler om at dette vil bli kompensert i revidert statsbudsjett slik at denne risikoen er noe nedjustert.

3. Administrerende direktørs vurderinger

Administrerende direktør vurderer at fremlagte innspill til ØLP er beheftet med risiko da dagens drift fortsatt er preget av effekter etter pandemien, som økt behov for helsetjenester og høyere sykefravær enn normalt. Prisøkninger som følge av bl.a. krigen i Ukraina forsterker dette ytterligere.

For å oppnå nødvendig resultatutvikling er det helt avgjørende at sykefraværet reduseres til samme nivå som før pandemien og at effekt av årlige lønnsoppgjør og generell prisvekst kompenseres fullt ut over statsbudsjettet. I tillegg må dagens eksterne innleie veksles inn med fast ansatte for å sikre god tjenestekvalitet og redusere kostnadsnivået.

Det er avgjørende at det jobbes godt med kompetanseøkning og oppgavedeling for å sikre kvalitet og trygg og stabil bemanning i alle ledd. Opplæring og grundige prosesser for arbeidsplanlegging skal være grunnlaget for god ressursstyring og optimal bruk av bemanning. Alle disse elementene må være på plass for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling og gjennomføre de planene som gir rom for å øke investeringsevnen til SØ over tid.

Det er i den fremlagte planen tatt høyde for å finansiere nødvendig utvidet kapasitet i form av økt døgncapasitet, flere operasjonsstuer, utvidelse av kapasitet innen radiologi og laboratorievirksomhet. I tillegg er etablering av strålebygg innarbeidet. Samlet sett er det forutsatt et investeringsnivå på 2.005 mill. kroner. Dette beløpet er foreløpig beheftet med stor usikkerhet og vil bli ytterligere konkretisert gjennom arbeidet med konseptfasen.

Nytt administrasjonsbygg i egen eie, parkeringshus og eventuelle merkostnader knyttet til helikopterlandingsplass er ikke innarbeidet i planen. I tillegg kan det å være et udekket behov innenfor investeringsbudsjettet til MTU for utvidelser utover dagens erstatningsbehov samt vedlikeholdsetterslep på øvrige bygg, spesielt i Moss. Handlingsrommet for å ivareta disse forholdene må vurderes nærmere i sammenheng med ytterligere konkretisering av investeringsbehovet.